

Cât de pregatita este România pentru a intra în zona Schengen?

Emoțiile pre și post-vot pentru acceptarea țării noastre în spațiul Schengen suscita interes în România și străinătate, mai ales în rândul politicianilor și autorităților. De la prognosticul pesimist, adevărat de altfel, până la comentarii de toate nuanțele pe tema votului oferit de Austria, țara care s-a opus din nou acceptării României (și Bulgariei), paleta discuțiilor a cuprins o diversitate de opinii.

Mai puțini însă, și aici vorbim îndeosebi despre vocile din România, au adus în discuție situația la zi a frontierelor naționale și răspunsuri concrete la câteva întrebări pertinente, la care autoritățile locale ar trebui să aibă răspunsurile potrivite. Și, bineînțeles, soluțiile ca atare.

România gestionează aproximativ 2.000 de km din frontiera terestră externă a Uniunii Europene, a doua ca lungime după Finlanda.

În ciuda acestei similitudini de responsabilități, România și Finlanda se afla pe poziții diametral opuse în clasamentul privind TVA necolectată, de exemplu, din motive de fraudă fiscală, potrivit raportului Comisiei Europene, publicat recent, pe 5 decembrie 2022.

Mai precis, Finlanda este pe locul 1, cu doar 1,3% TVA necolectat, iar România, pe ultimul loc (27), cu 35,7% TVA necolectat (pe baza cifrelor anului 2020).

Dupa cum se observa din graficul de mai jos, media europeană este de 7% TVA necolectat, potrivit datelor publicate de Comisia Europeană.

Sursa: raportul Comisiei Europene, 5.12.2022

Poziția României pe ultimul loc în acest clasament a fost constantă, de altfel, în ultimii 10 ani, începând cu 2012, deși restul statelor membre au înregistrat progrese uriașe în creșterea gradului de colectare a taxei pe valoarea adăugată. An de an, România a pierdut, și pierde în continuare, sume uriașe reprezentând TVA necolectată la bugetul de stat, doar la nivelul anului 2020 aceasta pierdere fiind estimată la 7 miliarde euro. Croația, de pildă, a înregistrat doar 1% TVA necolectat în 2019, respectiv 5% în 2020, ca derapaj în colectarea TVA la bugetul național.

Cele 7 miliarde euro/an reprezentând TVA necolectat provin, printre altele, și din fraudele vamale, mai precis marfuri de contrabandă trecute ilegal prin vamă, din subevaluarea marfurilor declarate sau, pur și simplu, din

marfuri nedeclareate la trecerea frontierei. Daca, însa, coroboram datele furnizate de Raportul anual de performanța a Uniunii Vamale cu cele din Strategia privind reforma autorității vamale din România pentru perioada 2022 – 2024, gasim indicii serioase cu privire la eficiența activității de control vamal a României. Iata doar câteva exemple:

- La nivelul anului 2019, deși s-au controlat de patru ori mai multe marfuri la import față de media UE, în România s-au gasit de 29 de ori mai puține nereguli
- Procentul de utilizare a procedurilor simplificate de declarare în vama în România este de 18%, comparativ cu o medie de 62% înregistrata la nivelul Uniunii Europene
- Dintre cele 338 echipamente de control nedistructiv (de exemplu, scanere de diverse tipuri și dimensiuni), 332 nu au mai fost utilizate din 2017! Adica 98%! Cu alte cuvinte, controlul vamal se bazeaza pe numai șase echipamente de control nedistructiv la nivelul întregii țari. Doua treimi (64%) dintre echipamentele de analiza ale Laboratorului Vamal Central (singurul laborator vamal din România ce poate analiza probele prelevate din marfurile importate în vederea încadrării tarifare, combaterii traficului ilicit de droguri etc.) sunt mai vechi de 15 ani, iar 11,5% mai vechi de 10 ani.

Intrarea în Schengen trebuie sa vina la pachet cu o vama moderna, funcționala, bazata pe sisteme IT, pe algoritmi de inteligența artificiala, capabila sa asigure cu adevarat nevoia de securitate și siguranța a României, dar și a Uniunii Europene.

Un singur scanner funcțional (și acela cu intermitențe) în Portul Constanța, ce nu stocheaza nicio imagine pentru un control ulterior/ validare independenta de la distanța, nu poate asigura nevoia de securitate și siguranța a României. Iar o frontiera nesecurizata permite importul de bunuri contrafacute, subevaluate, droguri, arme, trafic de carne vie și câte și mai câte.

Razboiul de la granița de nord a țarii a trezit o buna parte din România adormita – vedem refaceri de urgența a liniilor ferate din Portul Constanța, extinderea capacității și rezilienței sistemului energetic național, proiecte serioase de infrastructura, achiziții și producție de tehnica militara și altele.

Refuzul de a fi, din nou, acceptați în Schengen trebuie sa trezeasca înca o parte din România adormita. Anii 2023 și 2024 vor înfațișa o Românie dedicata cu adevarat securizarii frontierelor externe, o Românie dotata cu un numar suficient de scanere de mare capacitate de stocare a imaginilor, validare și interpretare a lor de la distanța, pe baza unor algoritmi de inteligența artificiala, cu drone ce vor survola neîncetat cei 2.000 de km de frontiera, cu sau fara culoare de zbor segregate, care vor oferi o imagine clara asupra fenomenelor migraționiste și încercarilor de fraudare a granițelor Uniunii Europene.

La acel moment, România va intra în Schengen pe ușa din față, pe covorul roșu.